

*Opbrengsten van het programma
Stop Kindermishandeling
van Kinderpostzegels*

Jodi Mak
Rianne Verwijs

Opbrengsten van het programma Stop Kindermishandeling van Kinderpostzegels

Jodi Mak
Rianne Verwijs

Met medewerking van Freek Hermens

Maart 2012

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding	9
2 Methodologische verantwoording	11
Verkenning projectdossiers	11
Ontwikkelen beoordelingskader	12
Groepsinterview	12
Internetenquête	13
Profielverkenning	14
Interviews	14
Focusgroepsgesprek	15
3 De projecten uit het Programma Stop Kindermishandeling	17
3.1 Het Programma Stop Kindermishandeling	17
3.2 Typering van de projecten	18
Thematiek	22
De profielen	22
3.3 Doelen van de projecten	26
3.4 Doelgroepen	28
3.5 Methodieken	29
3.6 Conclusies	31
4 De opbrengsten van het Programma Stop Kindermishandeling	33
4.1 Verwachte resultaten	33
4.2 Behaalde resultaten	35
4.3 Bereik	37
4.4 Succes- en risicofactoren	38
4.5 Verankering en implementatie	39
4.6 Leeropbrengsten	41
4.7 Conclusies	47
5 Overbruggen van de kloof	49
5.1 De projecten met een migrantendoelgroep	49
5.2 Aansluiting van de projecten bij succes- en faalfactoren	55
5.3 Verdieping van de succes- en risicofactoren: de interviews	60
5.4 Randvoorwaarden voor implementatie	66
5.5 Conclusies	70

6	Conclusies en aanbevelingen	73
6.1	Beantwoording van de onderzoeksvragen	73
6.2	Aanbevelingen	76
	Literatuur	79

Samenvatting

Vanaf 2007 heeft Stichting Kinderpostzegels Nederland binnen het Programma Stop Kindermishandeling een kleine veertig projecten gesteund. Deze projecten waren gericht op het voorkomen, signaleren en bestrijden van kindermishandeling. De prioriteit lag bij de preventie van kindermishandeling door het bieden van opvoedingsondersteuning in gezinnen met een niet-westerse achtergrond. Kinderpostzegels heeft daar actief op ingezet, met hulp van een speciale adviseur. Van maart tot december 2011 verrichtte het Verwey-Jonker Instituut een onderzoek voor Kinderpostzegels, met als centrale vraag: *Wat zijn de opbrengsten van het programma Stop Kindermishandeling van Kinderpostzegels?* Dit is onderzocht aan de hand van een documentenanalyse, een digitale enquête onder projectleiders, groepsinterviews met een aantal projectleiders en hun samenwerkingspartners, en een verdiepende focusgroepsbijeenkomst.

In het algemeen kunnen we concluderen dat de meeste projecten zich bezighouden met kindermishandeling in het algemeen of met huiselijk geweld waarbij kinderen betrokken zijn. Daarnaast richten enkele projecten zich op specifieke thema's zoals seksueel geweld of meisjesbesnijdenis. Om voldoende recht te doen aan de verschillen in doelgroep, organisaties en aard van de projecten zijn de projecten ingedeeld in vijf profielen.

Uit het onderzoek blijkt dat de meerderheid van de projectleiders meent dat de beoogde projectresultaten al zijn gerealiseerd, of binnenkort gerealiseerd zullen worden. Bijna driekwart van de projecten dragen volgens de geënquêteerde projectleiders in sterke mate bij aan het tegengaan van kindermishandeling.

In eerste instantie heeft Kinderpostzegels de prioriteit gegeven aan opvoedingsondersteuning in gezinnen met een niet-westerse achtergrond. Toch blijkt dat lang niet alle gesubsidieerde projecten zich expliciet richten op migranten. Voor zestien projecten geldt dit wel; het accent bij deze projecten lag op opvoedingsondersteuning in migrantengezinnen. Vooral bij deze projecten wordt de innovatieve werkwijze van Kinderpostzegels duidelijk. Bij het ondersteunen van projecten die zich richten op opvoedingsondersteuning aan allochtone gezinnen in de context van kindermishandeling, heeft Kinderpostzegels pionierswerk verricht. Zij liet haar gebruikelijke werkwijze los, onder meer door minder bureaucratisch, en meer flexibel te werk te gaan. Concreet betekent dit dat Kinderpostzegels vooral een rol heeft gespeeld in het leggen van verbindingen en contacten. Er werd een speciale externe projectadviseur ingezet die direct contact had met vertegenwoordigers van migrantengroepen en zelforganisaties, en vervolgens hielp bij het projectvoorstel. Deze werkwijze van Kinderpostzegels heeft volgens de betrokkenen het succes van de projecten duidelijk bepaald. Zonder deze ondersteuning waren de projecten niet van de grond gekomen. De meeste projectleiders vinden de externe adviseur persoonlijk, inhoudelijk deskundig, betrokken en opvallend niet-bureaucratisch. Kortom, de gekozen werkwijze lijkt succesvol voor het ondersteunen van dergelijke projecten.

Uit verdiepende interviews met enige projectleiders en samenwerkingspartners van deze projecten komen enkele succesfactoren van de afzonderlijke projecten naar voren. De respondenten noemen als belangrijkste succesfactoren in hun project: het uitgaan van de kracht van de doelgroep, het betrekken van zelforganisaties, laagdrempelig contact en een open houding/attitude. Daarnaast vinden ze het belangrijk

om in de samenwerking tussen reguliere instellingen en zelforganisaties aandacht te hebben voor gelijkwaardigheid. Ze hebben ook risicofactoren benoemd. Zo is het voor de migrantendoelgroepen bijvoorbeeld vaak moeilijk hulp te zoeken, vooral bij een onderwerp als huiselijk geweld en vrouwenbesnijdenis - thema's waar vaak een groot taboe op ligt. Daarnaast voelen de vrijwilligers die worden ingezet als 'bruggenbouwers' tussen reguliere instellingen en de eigen doelgroep, zich vaak overbelast. Ook in de focusgroepsbijeenkomst werd dit benadrukt: het vertrouwen dat de bruggenbouwers genieten van hun achterban is vaak een succesfactor in een project, maar kan tegelijkertijd een valkuil zijn. Bovendien ervaren migrantenzelforganisaties dat zij door reguliere instellingen meestal niet als gelijke worden gezien.

Een belangrijke aanbeveling is de hierboven beschreven innovatieve werkwijze van Kinderpostzegels voort te zetten bij projecten die zijn gericht op opvoedingsondersteuning in migrantengezinnen. Deze lijkt bepalend te zijn voor het succesvol ondersteunen van het ontwikkelen, opzetten en uitvoeren van projecten.

Een andere aanbeveling ligt op het terrein van projectafspraken, vooral in de voorfase. Om het concrete doel- en doelgroepbereik van de projecten te kunnen vaststellen, bleek de analyse van projectvoorstellen en -verslagen onvoldoende betrouwbare, feitelijke en eenduidige gegevens op te leveren. Voor een beter inzicht in deze opbrengsten verdient het aanbeveling om in de fase van het opstellen van een projectvoorstel duidelijk(ere) afspraken te maken over het registreren en evalueren van doel(groep)bereik. Dit maakt het mogelijk om in een later stadium helder en eenduidig te concluderen welke resultaten er zijn geboekt, afgaande op de geregistreerde objectieve gegevens.

Specifiek voor die projecten die zich op migranten richten zijn er de volgende aandachtspunten:

- Besteed meer aandacht aan de borging en continuïteit van de projecten; hier scherper op inspelen in de aanvraagfase en daarnaast de overdraagbaarheid van methodieken nog meer bevorderen met methodiekbeschrijvingen en -onderbouwingen.
- Bijdragen aan de continuïteit van vrijwilligers, vooral in projecten waar deze als intermediair worden ingezet om de kloof te overbruggen tussen migranten(zelf)organisaties en reguliere instellingen; probeer overbelasting van deze vrijwilligers te voorkomen door in te gaan op hun behoefte aan een vangnet.
- Optimaliseer de informatie-uitwisseling tussen binnen het Programma gesubsidieerde projecten.

Aan het Programma Stop Kindermishandeling lag een beknopt visiedocument ten grondslag dat vooral focuste op de migrantendoelgroep, terwijl dit slechts een aandachtspunt binnen het programma Stop Kindermishandeling betrof. Een verder uitgewerkt programma met een specifiekere focus kan behulpzaam zijn bij het effectueren van bovenstaande aanbevelingen. Dat kan ervoor zorg dragen dat het Programma Stop Kindermishandeling gericht en selectief projecten ondersteunt en dat het programma optimaal gecontinueerd kan worden.

Leeswijzer

Deze rapportage is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 1 beschrijven we de aanleiding van het onderzoek. In hoofdstuk 2 staan we stil bij de methodologische verantwoording. In hoofdstuk 3 gaan we in op de achtergrond van het Programma Stop Kindermishandeling en typeren we de projecten door ze in te delen naar profielen: wat voor soort projecten zijn er gefinancierd? Daarna staan we stil bij de doelen, doelgroepen en ingezette methodieken. Deze informatie is gebaseerd op de dossierverkenning van de 36 projecten. In hoofdstuk 4 gaan we in op de opbrengsten. Aan de hand van de dossierverkenning en antwoorden van de projectleiders op de vragen uit de internetenquête onder projectleiders, beschrijven we de (te verwachten) resultaten en wat er bekend is over de verankering en de implementatie van de projecten. We staan in dit hoofdstuk tevens stil bij succesfactoren, risicofactoren en de mening van de projectleiders over de ondersteuning en begeleiding. In hoofdstuk 5 gaan we specifiek in op de succes- en faalfactoren bij het overbruggen van de kloof tussen migranten(-organisaties) en reguliere instellingen waar zestien van de 36 projecten mee van doen hadden. We baseren dit op de resultaten uit de diepte-interviews en het focusgroeps gesprek. Per profiel is één voorbeeldproject nader uitgediept via een diepte-interview. Bij het focusgroeps gesprek waren vertegenwoordigers van projecten uit de verschillende profielen aanwezig. In hoofdstuk 6, tot slot, trekken we conclusies en doen we aanbevelingen waarmee we de hoofdvraag van het onderzoek beantwoorden: wat zijn de leeropbrengsten voor Kinderpostzegels wat betreft het equiperen van de doelgroep om kindermishandeling tegen te gaan door middel van het (financieel) ondersteunen van projecten vanuit de doelgroep?

Colofon

Opdrachtgever	Stichting Kinderpostzegels Nederland
Auteurs	Drs. J. Mak en drs. L.M. Verwijs, MSc
Met medewerking van	F. Hermens
Omslag	Grafitall, Eindhoven
Uitgave	Verwey-Jonker Instituut Kromme Nieuwegracht 6 3512 HG Utrecht T (030) 230 07 99 E secr@verwey-jonker.nl I www.verwey-jonker.nl

De publicatie kan gedownload en/of besteld worden via onze website.

ISBN 978-90-5830-504-6

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2012.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.

Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute.

Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.

Vanaf 2007 heeft Stichting Kinderpostzegels Nederland een kleine veertig projecten gesteund met een focus op het voorkomen, signaleren en bestrijden van kindermishandeling. De prioriteit van het programma 'Stop Kindermishandeling' lag bij de preventie van kindermishandeling door het bieden van opvoedingsondersteuning aan gezinnen met een niet-westerse achtergrond. Het Verwey-Jonker Instituut verrichtte van maart tot december 2011 onderzoek naar de opbrengsten van het programma. De innovatieve werkwijze van Kinderpostzegels heeft volgens de respondenten het succes duidelijk bepaald, vooral bij de projecten die zich op migranten richten.

Enkele succesfactoren van deze projecten zijn: uitgaan van de kracht van de doelgroep, het betrekken van zelforganisaties, laagdrempelig contact en een open houding. Er zijn ook enkele risicofactoren. Zo is het voor migrantendoelgroepen vaak lastig om hulp te zoeken, vooral bij taboethema's als geweld en vrouwenbesnijdenis. Daarnaast voelen de vrijwilligers die worden ingezet als 'bruggenbouwers' tussen reguliere instellingen en de eigen doelgroep zich vaak overbelast.

Door haar vernieuwende werkwijze te continueren, de gelijkwaardigheid tussen reguliere en zelforganisaties in het vizier te houden en goede project- en evaluatieafspraken te maken, kan Kinderpostzegels haar projecten in de toekomst succesvol voortzetten.

